

Schelpenstudies van Willem Labeij

(LINKS)
PINEHOLE-OPNAME VAN
TROPISCHE SCHELLEN.
[FOTO: WILLEM LABEIJ]
(RECHTS)
EEN WERKTAFEL VAN
WILLEM LABEIJ.
[FOTO: KEES MOELIKER]

Hij is nu neergestreken in een buitenwijkje van het Friese Dokkum, maar als het moet, of gewoon tijd is, dan vertrekt hij weer. Willem Labeij (Rotterdam, 1943) is en blijft een wereldburger. Hij woonde achtereenvolgens in Zuid-Limburg, Friesland, IJsland, Duitsland en Ierland, en vijf jaar op een kustvaarder bracht hem tot in alle uithoeken van de wereld. Na een grafische opleiding werd hij medisch illustrator. Later doorliep hij de Kunstacademie Jan van Eyck te Maastricht en vestigde hij zich als vrij kunstenaar: hij schildert en fotografeert, en hij is natuurvorser.

Op zee groeide zijn belangstelling voor tropische schelpen en in Panama werd hij gegrepen door de schoonheid van orchideeën. Meer dan 300 soorten kweekte hij op, in Friesland. In zijn Limburgse tijd verzamelde hij fanatiek landslakken en 'deed hij aan mossen' zoals dat heet. Hij verbreedde zijn kennis via de Mossenwerkgroep van de KNNV. Op IJsland en in Ierland zette hij de mossenstudie voort en specialiseerde zich in lever- en korstmossen. Uiteindelijk stopte Labeij met mossen. In Friesland beet hij zich toen vast in de Ascomyceten, de zakjeszwammen. Een 30 jaar oud loofbosje bij Holwerd kamde hij helemaal uit. In de loop der jaren vond hij tientallen soorten. Zijn studie is minutieus gedocumenteerd met potloodschetsen en in waterverf, in een paar schetsboeken.

Nieuwe expositie

We zijn - ter voorbereiding van een nieuwe expositie - bij Willem Labeij thuis voor zijn schelpenstudies, waar hij zich sinds het afgelopen jaar mee bezig houdt. Het interieur van zijn Dokkumer doorzonwoning wordt gedomineerd door drie ruime en lichte werktafels, en een hoekje met een computer en een scanner. Hier wordt gewerkt. De koffie - sterk als vloeibaar asfalt - werken we staand naar binnen. De tafels zijn bezaaid met schelpen, ogenschijnlijk achteloos uit een mandje geschud op een stukje linnendoek of een eikenhouten plank. Overal zelfgefabri-

ceerde lampenkappen en dozen vol potloden en penselen, en twee katten, Ton Ton een rode kater, en Mila, een poes waar geen beweging in zit. Willem schiet enthousiast van de ene naar de andere tafel om een paar mooie *Mitra's* te laten zien, of een handje kaurischelpen, uit de Solomon Eilanden. Schelpen die hij tijdens zijn zeereizen verzamelde. In de vensterbank staat een stoffig plastic bakje met glazen buisjes: 'Oracula doliolum, Savels bos, leg. W. Labeij, no. S1.0581' lees ik op een handgeschreven etiketje. Het is het restant van zijn landslakkenverzameling. Bijna alles is verloren gegaan, na zoveel verhuizingen. Ernaast groeien harde groene balletjes in grof zand. "*Conophytum*" zegt Willem, alsof hij het tegen een kenner heeft.

Aquarellen en pinholes

De basis van zijn huidige werk vormen stillevens van tropische schelpen, in waterverf. Ze zijn niet gedetailleerd, maar leggen de kenmerkende vorm, kleur en structuur van de schelpen feilloos vast. Die aquarellen benut hij weer als achtergrond voor foto's van dezelfde schelpen, te maken met een pinhole-camera. De maximale scherptediepte (maar geen maximale scherpte) doen schelpen en achtergrond versmelten tot een geheel. Voor het maken van de pinhole opnamen heeft hij zelf allerlei toestellen gemaakt, van koekblikken, wegwerpcamera's of een oude Russische 'Leica'. Het idee is simpel: een gaatje ter grootte van een speldenprik (pinhole) als 'lens' en een achterwand waartegen een stuk fotopapier vlak of in een ronding bevestigd kan worden. Het is het camera-obscura principe: scherpstellen kan niet, alles in beeld is even (on)scherp. Belichting is een gok.

Uit grote, platte archiefdozen selecteren we het werk voor de expositie. We kiezen voor een veertigtal werken, aquarellen en pinhole opnamen. Ze zijn vanaf 5 april 2008 te zien, geflankeerd door schelpen uit zijn eigen verzameling, aangevuld met materiaal uit de museumcollectie. [KM]